

bezrestný, pokiaľ sa týča za predpokladu, že si mohl nepriemerne svoj obranný čin uviesť, trestný len podľa §§ 335, 431 tr. z.

Nálezací súd dospel k záveru, že nelze prísvedčiť obhajobu obžalovaného, ako by bol jednal len v nutnej sebeobrane; rozsudek má naopak za to, že obžalovaný jednal ze zlosti, hněvu a pomstychtivosti. Rozsudek dospel k tomuto záveru zrejme nejen na základe výroků stěžovatelových potvrzených svědkyní J. (že ho E. urazil, že se urážeti nedá, pokiaľ sa týča výroku po uhození E. kamenem do hlavy: »Teď máš dost«), nýbrž i na základe vlastního líčení obžalovaného vůči četnictvu, pokiaľ tam svoje jednání omlouval tím, že byl E-em bezdůvodně napaden a poličkován a že mu byl roztrhán kabát. Hledíc k těmto vlastním údajům obžalovaného jsou v uvedeném směru bez významu formální výtky, jež zmateční stížnost vznášá proti rozsudkovým zjištěním učiněným na základe seznání J.

Při tomto stavu věci nutno míti za to, že jednal-li obžalovaný vůbec v obraně, jak zmateční stížnost dovozuje, vykročil z jejích přípustných mezí, totiž z mezí toho, co bylo k odvrácení nastávajícího nebo očekávaného útoku nutné, ze zlosti, hněvu a pomstychtivosti, tudíž z takových (t. j. sthenických) afektů, jež nebrání tomu, aby nebyl dolosní čin stěžovatelův, proti tělu E. vykonaný, stěžovateli přičítán podle obecných zásad (Miřička: Trestní právo hmotné, str. 83).

Čís. 6181.

Pod pojem uzavrenej osady (§ 93 zákona čis. 81/1935 Sb. z. a n.) spada celý okruh povrchu zeme, na ktorom sa osada rozkladá a na ktorom vzniká čulejší ruch, vyvolaný stykom obyvateľov jednotlivých budov, frekvenciou povozov, peších, pobytom detí pri cestách a pod.; nerozhoduje, či sú budovy po oboch stranách cesty, alebo len po jednej strane, či sú priamo pri ceste, alebo obďaleč. S tohoto hľadiska i začiatok osady treba považovať za uzavrené miesto.

Riadič motorového vozidla musí dbať obecne známeho zjavu, že peší prechádzajú cestu pred alebo za inými vozidlami, pohybujúcimi sa na cestách; rovnako i zlovyku detí prebehávať cez cestu priamo pred blížiacim sa autom.

K subjektívnej stránke prečinu podľa § 290 tr. zák.

(Rozh. zo dňa 20. apríla 1938, Zm III 491/37.)

Na jvyššom súde v trestnej veci proti A. pre prečin podľa § 290 tr. zák. vyhovel zmätočnej sťažnosti náhradnej súkromnej žalobkyne, rozsudky oboch súdov nižších stolíc podľa § 33, odst. 1 por. nov. v celom rozsahu zrušil z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p. a uznal obžalovanú A. vinnou prečinom usmrtenia človeka z nedbalosti podľa § 290 tr. zák., ktorý spáchala tak, že dňa 9. júla 1936 v H.,

riadiac osobné auto, predchádzala povoz, za ktorým išly malé deti, takou neprímerane veľkou rýchlosťou, že autom zachytila, k zemi srazila a prešla cez hradskej prebehajúceho J., následkom čoho poškodený ihneď zomrel, teda že svojou neobalnosťou spôsobila smrť človeka.

Z d ô v o d o v :

Poškodená T. ako náhradná súkromná žalobkyňa v zmätočnej sťažnosti namieta, že podľa dokázaného skutkového stavu obžalovaná mala byť odsúdená podľa obžaloby, lebo zistené okolnosti úplne vyčerpávajú skutkovú podstatu inkriminovaného trestného činu; uplatňuje teda sťažovateľka vecným poukazom hmotneprávnym dôvodom zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p.

Zmätočná sťažnosť je dôvodná.

Podľa skutkových zistení, ktoré boli základom napadnutého rozsudku, obžalovaná riadila dňa 9. júla 1936 v H. osobné auto a išla s ním v rozhodnej chvíli rýchlosťou väčšou než 35 km za hodinu. Keď zbadala pred sebou na hradskej povoz, za ktorým išly tri deti, dávala na vzdialenosť 50 až 60 m výstražné znamenie; na toto znamenie dve z detí odskočily do ľavého jarku, tretí, 9—10ročný J. zostal však stáť za povozom na hradskej. Obžalovaná, chcúc onen povoz predísť, pokračovala nezmenšenou rýchlosťou v jazde, zahnuvši na pravý bok hradskej. Keď bola asi 3 až 4 m vzdialená od povozu, chcel poškodený J. prebehnúť na pravý bok hradskej; obžalovaná, zbadavši to, síce ihneď zabrzdila a stočila svoje vozidlo do prava, ale nemohla už zabrániť srážke s poškodeným, ktorý bol autom zachytený, sražený k zemi a prejdený, čo malo za následok ihneď nastávajú jeho smrť. K nešťastiu došlo v obci H. v mieste, kde pri pravom boku hradskej bola škola v kláštornej záhrade, opatrenej plotom, na ľavom boku hradskej však neboli v blízkosti budovy.

Z tohoto skutkového stavu vyvodil odvolací súd názor, že sa obžalovaná nedopustila žiadnej neopatrnosti, lebo k nehode nedošlo v uzavrenej osade, takže riadička bola oprávnená ísť väčšou rýchlosťou než 35 km za hodinu, táto väčšia rýchlosť nebola v príčinnej súvislosti s nehodou, lebo k nehode by bolo vraj došlo aj pri dovolenej rýchlosti; obžalovaná nemohla vraj predpokladať, že poškodený v poslednej chvíľke pobeží cez hradskej, a preto k smrteľnému úrazu došlo výhradne z viny poškodeného, ktorý mal sám pečovať o svoju bezpečnosť na hradskej.

Záverom odvolacieho súdu sú mylné.

Pojem uzavrenej osady je vymedzený v § 93 zákona čís. 81/1935 Sb. z. a n., ktorý bol už v platnosti v dobe nehody (srov. § 146, odst. 1 vl. nar. čís. 203/1935 Sb. z. a n.). Zo zákonnej definície plynie, že pod pojem uzavrenej osady spadá celý okruh povrchu zeme, na ktorom sa osada rozkladá a na ktorom vzniká čulejší ruch, vyvolaný stykom

obyvateľov jednotlivých budov alebo jednotlivých miestnych skupín budov, frekvenciou povozov, peších, pobytom detí pri cestách a pod. Pri tom nerozhoduje, či budovy sú po oboch stranách cesty, alebo len po jednej strane, či sú priamo pri ceste alebo trochu ďalej od nej, či tesne vedľa seba sčlenené, alebo nejako od seba oddelené. S tohoto hľadiska treba i začiatok osady považovať za uzavreté miesto.

V dôsledku toho nelze vylučovať z pojmu uzavrenej osady ani úsek hradскеj, na ktorom došlo k súdenej nehode, preto, že pri ľavom boku nie sú budovy v blízkosti, ale len obďaleč a škola na pravom boku je ohradená od hradскеj vysokým plotom; však brána do záhrady je podľa zistení vrchného súdu práve proti miestu, kde sa auto obžalovanej prevrátilo.

Podľa § 106, odst. 1 vl. nar. čís. 203/1935 Sb. z. a n. v uzavrenej osade je prípustné ísť rychlosťou najvyšš 35 km za hodinu.

Ustanovenie § 106, odst. 4 cit. vl. nar. ukladá riadičovi motorového vozidla povinnosť jazdu primerane zvoľniť a ak je treba k zabráneniu nehody, vozidlo alebo i motor zastaviť, mimo iných prípadov vždycky, kedykoľvek je treba zvýšenej opatrnosti, aby bezpečnosť osôb a majetku nebola ohrozovaná. Konečne podľa § 107, odst. 3 cit. vl. nar. ani včasné dávanie výstražného znamenia nesprostuje riadiča povinnosti zvoľniť jazdu, po prípade vozidlo zastaviť, bola-li by bezpečnosť osôb alebo majetku ohrozená.

Preto aj keď obžalovaná išla so svojím autom po správnej strane hradскеj a dávala včas výstražné znamenie, treba jej vinu vyvodíť z práve citovaných predpisov, podľa ktorých za zistenej situácie na hradскеj nesmela pokračovať v jazde nezmenšenou rychlosťou, značne prevyšujúcou najvyššiu rychlosť, prípustnú pre prípad, že by na hradскеj nebolo vôbec nijakej prekážky a nehrozilo nijaké nebezpečenstvo, ale bola povinná zmierniť ju tak, aby mala vozidlo vo svojej moci, t. j. aby ho mohla v prípade potreby íhneď, tedy ešte pred prekážkou zastaviť, lebo ako riadička musela byť pripravená na všetky možnosti, tedy i na možné náhle objavenie sa prekážky.

Pred vozidlom obžalovanej išiel po hradскеj povoz a za ním tri deti. Prechádzanie hradскеj pešími pred vozidlami alebo za vozidlami, pohybujúcimi sa na cestách, je zjavom tak častým a obecne známym, že i riadič auta na ne môže a musí pamätať. Rovnako je každému dospelému človekovi známe, že u detí pre íhneď vyvinuté rozumové schopnosti nelze sa spoliehať na také íhneď usudzovanie a chovanie, ktoré by zodpovedalo správne mu hodnoteniu situácie alebo nebezpečenstva na hradскеj, a preto nelze tiež nikdy predvídať, ako sa dieťa z ľaknutia alebo z nerozvážnosti zachová v bezprostrednej blízkosti míjajúceho auta; taktiež je notoricky známy zlozvyk detí prebehávať prez cestu priamo pred blížiacim sa autom. (Srov. rozh. Zm IV 484/32, Pr. obz. XVI., str. 543, Zm III 631/34, čís. 5234 Sb. n. s. tr.).

Pri riadnej opatrnosti mala si i obžalovaná uviesť, že musí byť i na takúto možnosť pripravená, a v dôsledku toho mala rýchlosť svojho vozidla znížiť nielen na rýchlosť prípustnú podľa odst. 1 § 106 cit. vl. nar. v uzavrenej osade, ale v smysle odst. 4 tohoto paragrafu ešte viac, a to tak, aby ho mohla i pri nenadálom vbehnutí niektorého z detí do cesty ihneď zastaviť.

Odvolací súd síce nezistil, že obžalovaná ony tri deti, idúce za povozom, videla, zistil však, že ich videl P., ktorý sedel vpredu vedľa obžalovanej a mal tedy rovnaký rozhľad na cestu ako obžalovaná. Spozoroval-li ony deti tento spolujazdec obžalovanej, ktorého pozornosť bola podľa zistenia vrchného súdu sústredená na hľadanie benzínovej pumpy, tedy nie priamo na jazdnú dráhu, mohla ich zbadáť i obžalovaná, ktorá ako riadička vozidla bola povinná venovať najväčšiu pečovosť bedlivému pozorovaniu jazdnej dráhy a všetkého, čo sa na nej dialo. Jestliže snáď — ako sa obžalovaná skutočne hájila — ony deti skutočne nevidela, svedčilo by to, hľadiac na to, čo bolo práve uvedené, o ďalšej, a to veľmi povážlivej jej neopatrnosti, že totiž pri riadení auta nevenovala náležitú pozornosť situácii na hradskej, po ktorej s vozidlom išla.

Tým, že obžalovaná nesnížila rýchlosť auta tak, aby bola jej pánom a aby vylúčila ohrozenie zdravia a života nerozumných detí, pohybujúcich sa po hradskej, porušila po objektívnej stránke vyššie citované predpisy a dopustila sa trestnej nedbalosti v smysle § 290 tr. zák.

Po subjektívnej stránke u prečinu podľa § 290 tr. zák. stačí, že vinník mohol predvídať nebezpečenstvo a že si za zistených okolností pri náležitej opatrnosti mohol uviesť, že jeho počínanie samo o seba alebo vo spojení s inými okolnosťami môže spôsobiť ťažké poškodenie tela alebo smrť človeka.

Pri riadnej pozornosti a opatrnosti obžalovaná mala pamätať na to, že jej niektoré z nedospelých a nerozumných detí trebárs v poslednej chvíľke skočí do cesty, alebo že bude chcieť cestu prebehnúť, lebo jej jazdná dráha pri predchádzaní povozu viedla v takej blízkosti detí, že bezprostredné a náhle vbehnutie niektorého z nich pred auto bolo možné, obžalovaná deti pred sebou mohla vidieť a mala tedy byť na vbehnutie niektorého z nich pred auto pripravená, takže nešlo tu v súdenom prípade o žiadne nepredvídateľné nebezpečenstvo. Je preto naplnená skutková podstata zažalovaného prečinu aj po subjektívnej stránke.

Keďže je takto preukázaná neopatrnosť obžalovanej, ktorá bola v príčinnej spojitosti s nastalým výsledkom, nemohlo by ju zbaviť viny ani eventuálne spoluzavinenie poškodeného samého.

Mýlili sa preto nižšie súdy, keď nespoznaly v konaní obžalovanej neopatrnosť, ktorá bola v príčinnej súvislosti s výsledkom označeným v § 290 tr. zák., a v dôsledku toho sprostily obžalovanú obžaloby.

Preto postupoval najvyšší súd podľa § 33, odst. 1 por. nov., zrušil rozsudky oboch nižších súdov ako zmatečné v smysle § 385, čís. 1 a) tr. p., a vyniesol rozsudok vyhovujúci zákonu.